

Messor Forel

Les formigues d'aquest gènere són molt comunes (*peterols*, a Calafell) i formen les rengleres típiques que es veuen a l'estiu. Les distribucions se superposen molt en sentit horitzontal si bé se separen més o menys clarament les del nord d'Àfrica de les d'Europa mediterrània i Àsia. Hi ha una separació vertical (no taxativa), evident sobretot al nivell infraspecífic (CAGNIANT, 1973).

Com exemple posarem només el cas de *M. structor* (Latreille) i *M. rufitarsis* (Fabricius), encara que pot ser subjecte de discussió la seva identitat, i que segons dades actuals basades sobretot en els treballs de BERNARD (1954, 1968), CASEWITZ-WEULERSE (1974) i BARONI URBANI (1964, 1971) tenen la següent distribució: *M. structor* es troba a l'oest del Roine i a la Península Ibèrica, mentre que *M. rufitarsis* és més oriental, i arriba fins a l'Àsia Menor i el riu Syr-Darya, cap al mar d'Arà. Hi ha, però, uns punts conflictius que fan que la qüestió no sigui tan clara. Segons Baroni Urbani a tota Itàlia peninsular es troba

M. structor i Bernard parla de *M. rufitarsis* al nord d'Itàlia. Un altre punt és Còrsega, que té *M. rufitarsis*, i Sardenya i Sicília amb les dues formes. A Mallorca, segons Bernard, ha estat introduït *M. rufitarsis* (fig. 1).

Creiem que en la zona de contacte és més un problema taxonòmic que no pas altra cosa, ja que les diferències morfològiques semblen ser molt subtils.

Hi ha una separació per aspectes ecològics, en la preferència dels substractes i les dominàncies relatives. Segons BERNARD (1954), *M. structor* seria originària de la Península Ibèrica, i *M. rufitarsis* dels Alps calcaris orientals.

Una separació de focus semblant es troba a *Cataglyphis cursor* (Fonscolombe) i *Proformica nasuta* (Nylander), que es troben a la França mediterrània i Espanya, i formes molt properes o elles mateixes als Balcans i el Danubi (EMERY, 1920).

Els altres dos gèneres, *Goniomma* i *Oxyopomyrmex*, són exclusius de la zona mediterrània (menys un cas a Tenerife) i es pot dir que endèmics (figs. 2 i 3). (Les

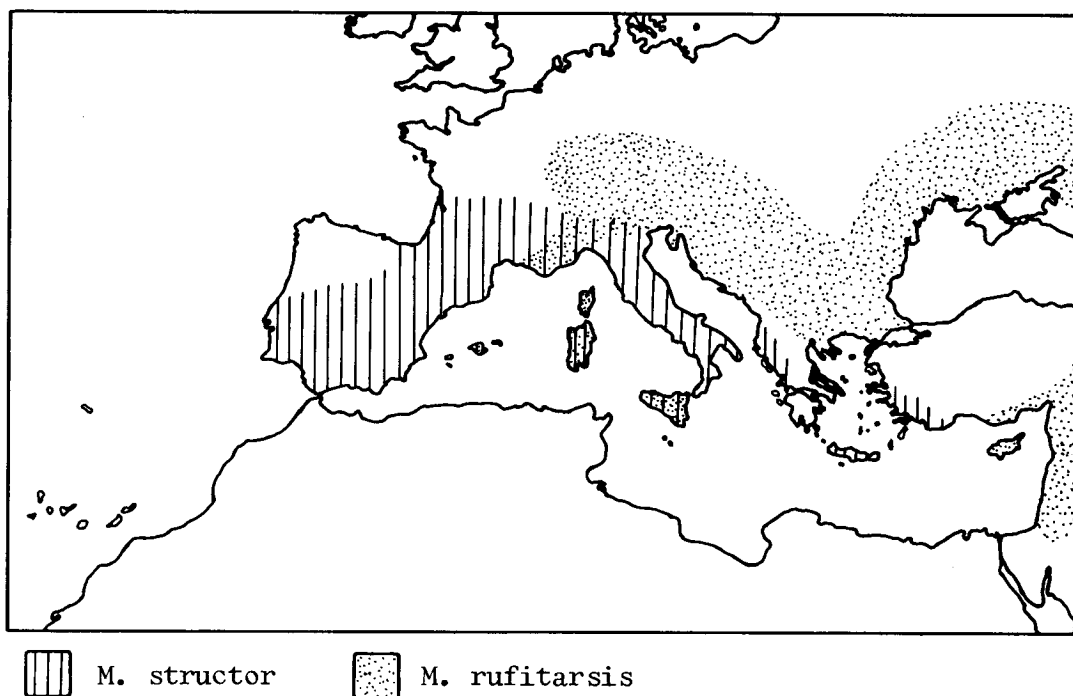

FIG. 1. Distribució de *M. structor* i *M. rufitarsis*.
Distribution of *M. structor* and *M. rufitarsis*.